

Előterjesztés

Székesfehérvári SZC Vajda János Gimnázium, Szakgimnázium és Szakközépiskola tagintézmény-vezetői pályázat véleményezése

1. előterjesztés száma: 138/2019.
2. előterjesztést készítő személy neve: Bajtekné dr. Halász Ildikó
3. előterjesztést készítésében közreműködő személy neve:
4. előterjesztés mellékleteinek felsorolása:
 1. melléklet: határozati javaslat
 2. melléklet: Vezetői program
5. előterjesztést tárgyaló bizottságok felsorolása: Humánerőforrások Bizottság
6. előterjesztés nyilvános vagy zárt ülésen való tárgyalása: nyilvános
7. előterjesztésről való döntés formája: egyszerű többség
8. előterjesztéshez felhasznált jogszabályok felsorolása:
 - a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Nkt.)
 - a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról szóló 326/2013. (VIII. 30.) Korm. rendelet
 - a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet

Tisztelt Képviselő-testület!

Tisztelt Humánerőforrások Bizottság!

A Székesfehérvári Szakképzési Centrum, mint fenntartó a jogszabályi előírások alapján a Székesfehérvári SZC Vajda János Gimnáziuma, Szakgimnáziuma és Szakközépiskolájában a jelenlegi igazgató öregségi nyugdíjazása miatt tagintézmény-vezetői pályázatot írt ki.

A Nkt. 83.§ (3) bekezdése értelmében a fenntartó a köznevelési intézmény vezetőjének megbízásával és megbízásának visszavonásával összefüggő döntése vagy véleményének kialakítása előtt beszerzi a (4) bekezdésben foglaltak véleményét.

(4) A fenntartó (3) bekezdésben foglalt döntése előtt ki kell kérni:

a) az intézmény alkalmazotti közössége,

b) az óvodaszék, az iskolaszék,

c) a szülői szervezet,

d) az iskolai diákönkormányzat,

e) a nemzetiségi nevelés-oktatásban részt vevő intézmény esetén - ha nem rendelkezik egyetértési joggal - a települési nemzetiségi önkormányzat, ennek hiányában az érintett országos nemzetiségi önkormányzat,

f) szakképző iskola esetén a fővárosi, megyei gazdasági kamara,

g) az állami fenntartású szakképző iskola esetén a szakképzésért és felnőttképzésért felelős miniszter,

h) a vagyonkezelésében levő ingatlan tulajdonos önkormányzatának véleményét.

A fent hivatkozott törvényi előírásnak megfelelően Kulcsár Szilvia főigazgató levélben felkérte Bicske Város Önkormányzat Képviselő-testületét, hogy alakítsa ki véleményét a vezetői programról.

A Székesfehérvári Szakképzési Centrum Bottlik Zoltán vezetői programját megküldte, amely az előterjesztés 2. számú melléklete.

Kérem a Tisztelt Képviselő-testületet jelen előterjesztés megtárgyalására és a határozati javaslat elfogadására.

Bicske, 2019. június 5.

Tisztelettel:

Pálffy Károly
polgármester

1. melléklet a 138/2019. előterjesztéshez

HATÁROZATI JAVASLAT

Tárgy: Székesfehérvári SZC Vajda János Gimnázium, Szakgimnázium és Szakközépiskola tagintézmény-vezetői pályázat véleményezése

Bicske Város Önkormányzat Képviselő-testülete a Székesfehérvári SZC Vajda János Gimnázium, Szakgimnázium és Szakközépiskola tagintézmény-vezetői pályázattal kapcsolatban Bottlik Zoltán vezetői programját megismerte, pályázatát támogatja.

Határozat: 2019. június 30.

Felelős: polgármester

PÁLYÁZAT

Székesfehérvári Szakképzési Centrum
Vajda János Gimnáziuma Szakgimnáziuma és Szakközépiskolája
tagintézmény-vezető (magasabb vezető) beosztás ellátására

Készítette: Bottlik Zoltán
2065 Mátyás, Kossuth Lajos út 105/b

Telefon: 30/539-0138
E-mail: kosbor.13@gmail.com

A pályázat kiírója:
Székesfehérvári Szakképzési Centrum

8000 Székesfehérvár
Budai út 45.

Mátyás, 2019. március 28.

Szakmai helyzetelemzésre épülő fejlesztési elképzelések

A Vajda János Iskola fontos időszak elé néz. Egyre inkább rá kell találnia arra az útra, amellyel szilárdan megvetheti a lábát a környező települések hasonló iskolái között. Szükség van arra, amit nyújtani tud, és átgondolt, tudatos tervezéssel tartósan emelkedő pályára kerülhet. A gimnáziumi képzés újraindítása is ott kell szerepeljen a prioritások között. A továbblépés, a fejlődés igénye minden iskola számára külső és belső kényszer, és az Iskola közössége meg fog tudni küzdeni a rá váró feladatokkal. Ehhez komoly segítséget kap a Székesfehérvári Szakképzési Centrumtól, amely egyre szorosabb kapcsolatot szeretne kialakítani a környék azon gazdasági szereplőivel, akik – a duális képzés keretein belül – külső gyakorlati helyként számításba jönnek, illetve, akik szívesen foglalkoztatnák az Iskolából kikerülő fiatal munkavállalókat.

Az egyre több szakmára kiterjedő szakemberhiány a szakképzésért felelő szereplőket is további tervek megvalósítására sarkallja. 2020-tól elindulhatnak az osztrák mintára megszervezett technikumok, s ehhez nagyobb összegeket is szeretnének társítani a kormányzati szervek. A tervek szerint a szakgimnáziumokat – melyek jó képzési formát jelentettek – technikumok váltánák fel, ahol a 4+1 éves képzést az 5 éves váltaná fel, tehát az utolsó évet nem választhatja a diák, hanem az az oktatási-nevelési folyamat szerves részét képezné. A tervek szerint az így megszerzett érettségivel és szakmával könnyebben be lehetne jutni bizonyos egyetemi szakokra. Az eredményes

technikus szakmai vizsgát követően a diákok hagyományos felvételi nélkül, a szakmai vizsgájuk eredménye alapján (is) továbbtanulhatnak a szakirányú felsőoktatásban.

A hírek szerint a kormány emelné a szaktanárok (vagy inkább a szakoktatók) bérét, lecserélné az oktatáshoz használt, sok esetben nem túl korszerű gépeket. Ha a munkaerőpiac valódi igényeit szeretnénk kielégíteni, akkor ez a lépés elkerülhetetlen. Azért azt hozzá kell tennünk, hogy a jól képzett, fiatal munkaerőt bent is kell majd tartanunk az országban, hogy ne járjunk úgy, mint a fiatal orvosainkkal, akik közül sokan külföldön képzelik el a boldogulásukat. Nem Ausztriának vagy Németországnak szeretnénk segíteni abban, hogy enyhítsenek a szakemberhiányukon.

Úgy tudni, hogy a technikai képzés első két évében ágazati ismereteket sajátítanak el a tanulók, ezt követően pedig – ahogy eddig is – duális képzésben vesznek majd részt. Az eddigi tanulószerveződéseket munkaszerződések váltják fel, melynek köszönhetően a diákok több pénzt keresnének, már a tanulmányaik alatt is. Ezzel megszabadulhatnak attól, hogy délelőtt iskolában, délután-este pedig pénzkereső munkahelyen legyenek, amelynek terheit nagyon nehéz hosszú távon cipelni, s előbb utóbb a tanulás rovására megy ez a fajta kettős terhelés. A munkaszerződések nem csak biztosabb pénzkeresési lehetőséget jelentenek, hanem ezek az évek beszámítanak a szolgálati évek számába is, ami a nyugdíjszámításnál növelné a szolgálati idő mennyiségét.

Fontos stratégiai tervezések és megbeszélések várnak az Iskolára. Minél szélesebb kör bevonásával, végig kell gondolnunk, és meg kell terveznünk a szükséges lépéseket! Ha az új struktúra beváltja a hozzá fűzött reményeket, akkor egy kisebb rendszerváltás várható a szakképzésben – a hatékonyság szempontjából mindenféleképpen. Nagyon fontos lenne megragadni ezt a kínálkozó lehetőséget, és ehhez adottak a külső és a belső feltételek is!

Személyi és tárgyi feltételek

A munkaközösségek jól működnek, és az Iskolán belüli feladatelosztás is a kiegyensúlyozódás felé mutat, ami a feladatok hosszú távú, minőségi elvégzéséhez elengedhetetlen feltétel. A munkaközösségek a idegen nyelvi és a humán, a reál, a szakmai és gyakorlati tárgyak pedagógiai kérdéseivel foglalkoznak, és ezeken túl működik osztályfőnöki munkaközösség is.

A tanulási nehézségek és zavarok számaránya országos szinten növekvő tendenciát mutat. Ezért igényként felmerülhet, hogy a közeljövőben a fejlesztő pedagógusnak nagyobb óraszámokban kell foglalkozásokat tartania az Iskolában, és ehhez ki kell majd bővíteni a rendelkezésére álló segédanyagok és eszközök listáját.

A gyerekek számára a család képviseli az elsődleges szocializáció helyszínét, a másodlagos szocializáció színtere az iskola. Az utóbbi években a családok kohéziója, megtartó ereje lecsökkent. Korábbi iskolám szakgimnáziumi osztályai között volt olyan, ahol a húszból összesen négy (!) család volt teljesnek és jól működőnek nevezhető. Nem kizárt, hogy valamikor az Iskolában iskolapszichológus bevonására is szükség lehet a gyerekekben felgyülemlett (családból eredő) kudarcok és feszültségek kezelésére. Több iskolában is működik iskolapszichológus, akik, többek között, a „boldogságórák” foglalkozásaival segítenek a nehézségek feldolgozásában és enyhítésében.

A pályázatomban foglalt fejlődési-fejlesztési célokat szinkronba kell majd hozni a munkaközösségek és a tantestület szándékaival és vállalásaival. Ki kell jelölni az elsőbbséget élvező kérdéseket, közös döntéseket kell hozni ezekkel kapcsolatban,

amihez az érintett szereplőknek a későbbiekben tartaniuk kell majd magukat. Ha például gondot okoz az órai fegyelem fenntartása a szakközépiskolában, akkor itt összefogással, egységes fellépéssel lehet eredményeket elérni. Ilyen helyzetekben a múltban azt kértem a Kollégáimtól, hogy jelezzenek minden olyan problémát, ami zavarta a munkájukat a tanórák alatt. Fontos, hogy a szankciókat közösen alkalmazzuk, tehát *mindenki* jelezze az e-naplóban, ha gondja akadt valahol. Ezeket a jelzéseket tudjuk felhasználni arra, hogy *együtt* javítsunk a fennálló körülményeken.

A pedagógiai folyamatban, mint minden vezető, a gyermekközpontúságot tartom az egyik legfontosabb alapelvnek, ahol a kompetenciák megerősítésén, az élményszerű tanuláson, a széles alapokra helyezett nevelésen van a hangsúly. A tanulmányok terén elért sikerélmény további motivációval, nagyobb tanulási kedvvel jár, és a gyerekek azt érezhetik, hogy sikeresen és eredményesen el tudják végezni a feladataikat.

Az iskolában a gyerekeknek jól kell érezniük magukat, és azt kell megtapasztalniuk, hogy képesek kellő tempóban haladni a tanulmányaikkal. A diákok tanulni nem mindig szeretnek, de tudni: annál inkább! Ez fejleszti az önbecsülésüket, az önbizalmukat, és az Iskola diákjainak mindennapjait ez még harmonikusabbá teheti.

Egy iskolán belül biztosítani kell a megfelelő információáramlást, hiszen az információ birtoklása biztonságot ad, támogatja a pontos és nyugodt feladatellátást. A megvalósítás tantestületen belüli eszközei:

- rendszeres tantestületi értekezletek,
- a vezetőségi megbeszélés,
- a kibővített iskolavezetés megbeszélése (munkaközösség-vezetők, a diákönkormányzat munkáját segítő tanár),
- elektronikus levelezőrendszer.

Az is fontos cél, hogy a Kollégák még jobban megismerjék egymás munkáját, mert ez több szempontból is a pedagógiai munka hasznára válna. Vezetőként a Kollégáimnak heti-kétheti rendszerességgel küldtem hírleveleket, amikkel reagáltam a közelmúlt eseményeire, illetve elő tudtam vezetni a ránk váró feladatok listáját is. Az éves munkarend pontjaira figyelve igyekeztem időben értesíteni mindenkit, hogy legyen elegendő idő az előkészületekre.

Ha két fajsúlyos területet ki kell emelnem a tipikusan intézményvezetői feladatok közül, akkor az iskola külső, stratégiai kapcsolatainak építését, illetve az anyagi erőforrások kibővítését nevezném meg. Ezekben a következő tagintézmény-vezetőnek kézzel fogható eredményeket kell elérnie.

Az iskola népszerűsítése

A Vajda János Iskola népszerűsítése terén is van lehetőség előrelépésre. Az Iskola jelenleg nem tud minden általános iskolával sikeresen együttműködni, amelynek objektív akadályait, a csökkenő gyereklétszám miatt nem lesz könnyű elhárítani, de a kapcsolat szubjektív, emberi oldalát meg lehet erősíteni egyre hatékonyabb kommunikáció és nagyobb szabású együttműködési tervek segítségével. Ennek állomásai – rendelkezésre álló erőink és szabad kapacitásunk függvényében – a következők lehetnek:

- a környező általános iskolák vezetőit meg kell próbálnunk egyre inkább magunk mellé állítanunk. Ennek egyes állomásait a következő pontok foglalják majd össze. Lesznek olyan intézmények, ahol a vezetőket meg tudjuk győzni, bizonyítva, hogy diákjaik egy része nem lenne rossz helyen nálunk. Nyilván lesznek olyan vezetők is, akik a szülőknek és a 8.-os diákjaiknak olyan iskolákat javasolnak majd továbbtanulásra, melyeknek jelenleg jobban csengő

nevük van, ezzel igazolva azt, hogy általános iskolájuk milyen jó szakmai munkát végez, hiszen patinás iskolák felé irányíthatják diákjaikat.

- már 7. osztálytól kezdve érdemes lenne kapcsolatokat kiépíteni azokkal az osztályokkal vagy diákcsoportokkal, akik jó eséllyel a Vajda János Iskolába jönnének. Meg lehetne jelennünk az iskolanapjaikon, ahol vonzó és érdekes tartalmakat kínálhatnánk fel. Zsámbéki iskolám egyik szakoktatója be tudott rendezni egy kis kovácsműhelyt az általános iskolák udvarán, ahol a gyerekek kipróbálhatták ennek a sok ezer éves mesterségnek az alapfogásait, és még ajándékot is készíthettek maguknak, amit elvihettek magukkal emlékebe. Ennek a kitelepülésnek „vajdás” megfelelőjét minden bizonnyal meg lehetne találni. A rendészeti és az informatikai szakgimnáziumi (technikumi) ágazat, illetve a húsipari termékgyártó szakma viszonylag könnyen meg tudná magát vonzó módon mutatni a leendő pályaválasztóknak.
- Zsámbéki vezetőként 10-12 iskolát is végigjártam a továbbtanulási tájékoztatóink megtartása kapcsán, ahol 8. osztályos diákok sokaságával találkoztam. Ebben a munkában vezetőtársaim segítségére is számíthattam, így a legfontosabb általános iskolákba el tudtunk jutni ebben a fontos, döntési időszakban. Azok a délutáni, kora esti alkalmak voltak a leghatékonyabbak, ahol a diákok és a szülők együtt hallgathatták meg a kínálatot, és több intézmény is be tudja mutatni magát. Volt olyan általános iskola, amelynek vezetője egy ilyen bemutatkozó előadás után kezdte el ajánlani az iskolánkat a végzőseinek. Persze ehhez kellett egy látványos Prezi prezentáció is, mert ezt a képi élményt már elvárják a fiatalok és az érdeklődők.
- A pedagógusi munka kulcsmotívuma a segítségnyújtás. A pályaeorientációt támogató tevékenység, amelyet az Iskolában négy Kolléga is folytat, segíti a diákokat a hozzájuk illő szakmák megtalálásában, mert olyan szakmacsoportok

is felszínre kerülhetnek, amelyekre egy 7. vagy 8. osztályos diák nem biztos, hogy gondol. A másfél órás mérést nyílt napokon, rendezvényeken szokták elvégezni, egy erre kifejlesztett számítógépes program segítségével. Ha szeretnénk már 7. osztályban megjeleníteni azokban az iskolákban, ahonnan a legtöbb diákot várjuk, akkor erre a pályaaorientációs mérés is jó alkalom lehet.

- A nyílt napok területén is be lehet vezetni olyan újításokat, amelyek nagyobb élményt nyújtanak az érdeklődő ifjú vendégeknek. Az egyes ágazatokat vagy szakmákat lehet úgy tálalni, hogy azok kedvet ébresszenek az egyre kevésbé motivált ifjúság köreiben. Ötletekből, kreativitásból nincs hiány, a Szakmák éjszakája áprilisi programjai is remek kínálatot biztosítanak, és minden bizonnyal sok látogatót fognak az Intézménybe vonzani.
- Érdeemes lenne az öregdiákokat is felkutatni, megmozdítani és jövőbeni céljaink mellé állítani, mert érzelmileg erősen kötődhetnek az Iskolához. Kezdeti lépésként lehetne öregdiák-találkozókat is szerveznünk.
- A Vajda János Iskola által szervezett versenyek (idegen nyelvi, rajz stb.) a jövőben is ráirányíthatják az általános iskolás diákok figyelmét az Intézményre, miközben komoly értékeket hoznak létre.
- De a már meglévő értékek további megismertetése is hasznos szolgálatot tesz. Sok egyéb mellett ezek közé tartoznak a színvonalas libdubok, a változatos határon inneni és túli programok, vagy az, hogy kempó mester tart foglalkozásokat az Iskolában.
- A felújítás-karbantartás területén is szükség lesz fejlődésre, hogy igazán vonzó és korszerű iskola legyen a Vajda János Iskolából. A tetőszigetelés, a fűtési rendszer hiányosságainak megszüntetése nagyon fontos előrelépést jelentenének!

A tanítással, tanulással kapcsolatos feladatok

- Az oktatás színvonalának, hatékonyságának emelése: feltétele a differenciált, a kompetencia alapú oktatás, a korszerű tanulószervezés, az IKT-eszközök egyre szélesebb körű alkalmazása. Érdemes célul kitűzni, hogy a frontális osztálymunka helyét egyre több tanórán a korszerű tanulási és tanulószervezési módszerek vegyék át.
- A tanulmányi eredmények megtartása, emelése: az egyéni differenciálás, a módszertani változatosság, a következetes – ha van rá lehetőség, szóbeli – számonkérés elengedhetetlen feltételei az eredmények megtartásának illetve növelésének.
- A beilleszkedési, tanulási és magatartási zavarral küszködő gyermekeknel szem előtt kell tartani a szakvéleményben leírtakat. Így várhatjuk az eredmények javulását, és így segíthetjük tantárgyi sikerélményekhez a tanulási nehézségekkel küzdő tanulókat. A differenciálás ezekben az esetekben is többletterhet róhat a pedagógusokra, de a feladatokra szánt többlet idő, illetve az arányosan csökkentett feladatmennyiség kritériumait nem nehéz teljesíteni.

- A továbbtanulás szempontjából fontos tantárgyaknál továbbra is biztosítani kell a változó felvételi kritériumokat is figyelembe vevő oktatást.
- A mozgás, mint az ember teljes működésére ható fejlesztő eszköz hatékonyan segíti az eredményesebb tanulást is. A sport területén kiemelkedő teljesítményre képes gyermekek további versenyeztetése, diákolimpiákra irányítása fontos területe a tehetséggondozásnak. Célul tűzhetjük ki a jövőben is, hogy a mozgás tanulók életének szerves részévé váljon, és hogy mindenki örömeit lelje benne.
- Belső ismeretátadással, a jó gyakorlatok bemutatásával és átvételével növelhető a tanulók teljesítménye, fejleszthetők a kulcskompetenciák. Minden munkaközösség évente tarthatna módszertani ötletbörzét. Az elmúlt években többször is találkoztam intézményen belüli jó gyakorlatokkal, időnként páratlanul jó ötletekkel.
- Lényeges eleme a tervezésnek a szükséges segédeszközök összegyűjtése, újak felkutatása, kipróbálása. Évről évre rá kell tekinteni a kínálatra, mert folyamatosan jelennek meg korszerűbb tankönyvek, eszközök, a Z-generáció igényeit figyelembe véve.
- Érdekes olyan tankönyvekkel megismertetni őket, melyekben QR-kód (kétdimenziós mobiltelefonos vonalkód) található, de a Nemzeti Köznevelési Portál tanulást segítő anyagai felé is érdemes terelni a tanítványokat. Ezek nemcsak a tanórákat, de az otthoni tanulást is sikeresebbé tehetik – mégpedig ellenőrzött és minőségi módon.
- Az értékelési rendszer egységes és következetes betartása. Az Iskola Pedagógiai Programja pontosan meghatározza, egyes tantárgyakra és évfolyamokra lebontva az értékelés helyi szabályrendszerét.

- Az egységesség elve igaz a magatartás- és a szorgalomjegyek kidolgozott kritériumrendszerére is.
- A mérés és értékelés összetett szakterület, melynek szakembereit egyetemi képzés során készítik fel a munkájukra. Nem egyszerű feladat jó mérőeszközöket, feladatlapokat vagy pontozó skálát készíteni. Az OKÉV-mérések során használt feladatlapok pontosan mérnek, de vannak olyan érettségi feladatlapok, melyek a szakemberek szerint messze nem felelnek meg a szakmai elvárásoknak. Ettől függetlenül nekünk is kell mérőeszközöket készítenünk a tanulók fejlődése és fejlesztése érdekében. Értékeléseink révén nagy felelősségünk van az iskolában. Egyrészt elvárás irányunkban, hogy pontos méréseket végezzünk, másrészt egy-egy figyelmes és pontos visszajelzéssel akár életre szóló ajándékot is adhatunk a tanítványainknak.
- Az önálló ismeretszerzés igényének kialakítása. Ez támogatja az élethosszig tartó tanulás vágyát és megvalósulását is.
- A kialakult értékek, hagyományok megőrzése, erősítése.

Érdeemes lenne hangsúlyt fektetni a tanulók *rendszeres* tanulásmódszertani fejlesztésére. Több tantárgynál lehetne ezzel foglalkozni – az egységes pedagógiai ráhatás elve miatt is. Így a diákok jobban éreznék, hogy ez valóban fontos kérdés a számukra. A továbbiakban a hatékony időgazdálkodástól, a figyelemkoncentráció fejlesztésén keresztül, a vázalatírási technikáktól kezdve számos eszközzel gyarapíthatnánk őket, ami hozzájárulhat az életen át tartó tanulás sikeres programjához.

Hasznos lenne azt is megfontolni, hogy az iskolában egyéni profilt alakítsunk ki a tanulókról. Kitöltetnénk velük az alapvető készségekre, a motivációra, a tanulási stílusokra vonatkozó kérdőíveket, melyek eredményei kulcsot adhatnak a tanulókhöz.

A jövő útja az lenne, ha ezen egyéni profilokat meg tudnánk beszélni egymással tanári szinten, és a gyakorlat nyelvére le tudnánk azokat fordítani. Ugyanúgy, ahogyan a szakértői bizottságok ajánlásait is, melyek szintén igénylik a gyakorlati megvalósíthatóság megvitatását.

A neveléssel kapcsolatos feladatok

A tanulók általános neveltségi szintje eltéréseket mutat. Legtöbbjük otthonról hozza az elvárható magatartási normákat, így ezeknek a gyerekeknek a beilleszkedése, szocializálása nem okoz komoly feladatot. Viszont vannak olyan diákok, akik motivátlanságukkal, nem megfelelő hozzáállásukkal konfliktust teremtenek. Ezen javítani lehet a pedagógusok empátiás hozzáállásával, az érintett családokkal való összefogással, és szükség esetén további szakemberek bevonásával. Ha a nevelési módszereket a bizalom légköre hatja át, akkor a gyerekek többsége egy idő után arra törekszik, hogy megfeleljen ennek a szociokulturális hatásnak, és indíttatást érez az együttműködésre.

Több általános és középiskolában is jól működnek a *családi életre nevelés* foglalkozásai, melyet az iskola alapidokumentuma is megnevez. Fontos lenne még hangsúlyosabban találkozni azokkal a megközelítésekkel, amelyek szerint értéknek számít az élet, a személy, a házasság és a család.

Ugyanezt a szemléletet erősítik meg a „*boldogságórák*” foglalkozásai is, melyek újabb és újabb gyerekeknek segíthetnek nehézségeik feldolgozásában és enyhítésében.

A Prof. Dr. Bagdy Emőke nevével fémjelzett Boldogságóra program mindenki számára alapvető témaköröket ölel és kínál fel:

- Boldogságfokozó hála

- Optimizmus gyakorlása
- Kapcsolatok ápolása
- Boldogító jó cselekedetek
- Célok kitűzése és elérése
- Megküzdési stratégiák
- Apró örömek élvezete
- Megbocsátás (saját magunknak is!)
- Testmozgás
- Fenntartható boldogság.

A *megelőző módszer* szintén olyan pedagógiai megközelítés, amelyet az iskola a nevelésben alkalmazhatna, több eleme már amúgy is a mindennapos gyakorlat része.

- A diákokat olyan szellemben neveli, amely képes megérteni mások viselkedésének mozgatóit, és képes elfogadni azokat (ha a közösség érdekeivel és céljaival ez nem ellentétes).
- A társaik iránti szeretetre nevel, a másként gondolkodókkal való együttélésre tanítja őket.
- A tanulóknak derűs és magabiztos világszemlélet kialakítására törekszik, hogy legyen erejük az szokatlan nézeteket, élethelyzeteket helyesen és szeretettel kezelni.
- Célja, hogy a tanítványok sajátítsák el a mindennapos etika és értékrend szabályait, azokat építsék be az életükbe, s ezek segítsék őket az élet válaszútjainál. Ezért van fontos helye a hit- és erkölcstannak a diákok iskolai életében.

- Célja, hogy diákok nemzeti kultúránkat ismerő és ahhoz hűséggel ragaszkodó felnőttekké váljanak.
- Lehetőleg a dicséretet helyezi előtérbe. Arra törekszik, hogy az valóban mindig indokolt legyen.
- Döntő a követelmények belátáson alapuló belső igénnyé váló betartása, és a pontosság, a fegyelem, az önfegyelem gyakorlása. Ez a pedagógiai folyamatban részt vevő diákokra és pedagógusokra egyaránt vonatkozik.

Az Intézményen belül folyó nevelő munkának hangsúlyos részét képezi az Iskola egészség-, illetve környezeti neveléssel kapcsolatos programjainak megvalósítása is, amelyek élményt és fontos tapasztalatokat nyújthatnak diáknak, tanárnak egyaránt.

A Vajda János Iskola számára a teljes ember nevelése: a fiatalok erkölcsi, mentális, intellektuális, fizikai, érzelmi növekedését, valamint a szép iránti fogékonyságot, és az esztétikai fejlődést is jelenti. Ennek egyik példája a közelmúltból, amikor egy pályázati program keretében Bicske város vasútállomásának aluljáróját festették ki a diákok.

Tanórán belüli tevékenységek

- Elengedhetetlen a pedagógus példamutatása, ami az egyik legfontosabb nevelőerő. Ha egy tanárt szeretnek a tanítványai, akkor könnyebben nevezik jó tanárnak, még akkor is, ha módszertanilag nem nyújt kiemelkedő teljesítményt. Míg egy jól felkészült, de jóval távolságtartóbb pedagógus nem könnyen talál utat a fiatalokhoz. Ezért is nevezi meg a pedagógiai alapdokumentum a személyiségközpontú tanári gondolkodás és magatartás fontosságát. Ha visszaemlékszünk legkedvesebb tanárainkra, nem feltétlenül az jut eszünkbe róluk, hogy milyen jó módszereket alkalmaztak, hanem inkább az, hogy milyen útravalót adtak nekünk tanításukkal, *emberségükkel, példájukkal*. Tehát az az igazán emlékezetes, amit bennünk, a nevelés terén változtatni tudtak

- Közös szabálykialakítás, közösségépítő gyakorlatok. A házirend következetes betartásának napirenden tartása. Tapasztalataim szerint még a problémásnak mondott gyerekek is igénylik a rendet, bár látszólag éppen ez az, ami ellen rendszeresen fellépnek.
- Feladattartás és feladattudat fejlesztése. A jól elvégzett munka külső és belső megbecsülése. A tanár és a diák is tekintsen értéként a jól vagy a korábbiakhoz képest jobban elvégzett munkára!
- Állandó ellenőrzés, segítség a feladatok megoldásában. A diák akkor mer kérdezni tőlünk, ha nem a hiányosságaival szembesítjük – mert ennek ő is tudatában van –, hanem készen állunk az újabb és újabb segítségnyújtásra. A szakközépiskolában bizony ez nem könnyű feladat.
- A szinergikus, egymást erősítő kapcsolat kialakítása a tanulóval, mert a tanítási-tanulási folyamat mindegyik szereplőjének szüksége van sikerekre és eredményekre.

Nincsenek mindenhol bevethető, általános érvényű megfogalmazások és megközelítések, sőt manapság egyre több jelenséget kell megmagyarázni és *éreztetni* a tanulókkal.

A *művészetek* bevonása ebben nagyban a segítségünkre lehet: festmény, grafika, szobor, filmek stb. Utóbbi tartalmak a tanulás egyik alappilléreinek számító *érzelmi intelligencia* fejlődését is szolgálják. Fontos, hogy a diák úgy érezze, van köze ahhoz, amiről éppen tanul. A humán tantárgyak kiválóan alkalmasak ennek elérésére. Fontos az is, hogy ki tudjon alakulni olyan beszélgetés, amely során a tanulók hozzá tudnak tenni bizonyos tartalmakat a tananyaghoz. A mindennapos beszélgetések során is akkor érezzük igazán jól magunkat, ha mi is kifejtjük a gondolatainkat, és nem csak

a befogadás jut nekünk osztályrészül. A bátortalanabb diákokat akkor is meg kell hallgatni – és így sikerélményt adni nekik – ha mondandójuk csak távolról kapcsolható a témánkhoz. A társas együttlétnek olyan irányított formái is hangsúlyosak lehetnek, melyek a diákok belső világát szólítják meg, például egy osztályfőnöki órán folyó beszélgetés keretében.

Az egyes tanórák tervezésénél és a megvalósításnál készen kell lennünk arra, hogy változtassunk az adott óra menetén, ha szükséges. Ha olyan kérdés kerül elő, amit meg kell beszélni, akkor ott erre *időt kell szakítani*. Ezek a kitérők a tanár számára nemcsak kihívást, de előre nem tervezett eredményeket is hozhatnak.

Tanórán kívüli tevékenységek

- Szükség esetén családlátogatás, folyamatos kapcsolattartás a szülővel. Ebben segítségünkre lehetnek a modern levelezési vagy közösségi felületek is. Korábbi osztályom minden szülőjét azonnal el tudtam érni Messengeren, a Facebook levelezési felületén, vagy e-mailben. A szülők igénylik ezt a fajta kapcsolattartást, sőt hálásak is érte. Ennek következtében nem kellett olyan véleménnyel találkoznom, hogy nem lettek valamiről időben tájékoztatva. Még a szaktanárok dolgozatidőpontjait vagy szorgalmi feladatait is megkapták, hogy ezekre ők is fel tudják hívni a gyerekeik figyelmét.
- A diákok sikerélményekhez segítése sporttevékenységek által. Az Intézmény ebben a szegmensben is sikeresen szerepel. A jövőben is fog még szép eredményeket elérni, miközben egyre nehezebb mozgásra, sportolásra bírni a fiatalokat.

- Kirándulások határon belül és kívül. Ezek a programok fontos szerepet töltenek be, mert nem tud minden fiatal annyit utazni, amennyit szeretne. Saját hazájukkal – és a Kárpát-medencével – kapcsolatos ismereteik sokszor megdöbbentően hiányosak. Egyáltalán nem baj, ha a fiatalok a hazafias nevelés keretein belül időben megtanulják, hogy a határon túli magyarok nem szlovákok, ukránok, románok vagy szerbek, hanem egy egységes nemzettest elszakított magyar etnikumához tartoznak, akik nemzethez való ragaszkodásukban sokszor felülmúlják az anyaországbéli társaikat.
- Szociometriai mérések elvégzése, melynek értékelése a konfliktusok megelőzésében, megoldásában nyújthatnak segítséget a pedagógusoknak.

Közösségformálás

Fontos, hogy a tanár képes legyen a tanulói csoportokat közösséggé formálni. Ehhez az is kell, hogy ő maga is képes legyen saját felnőtt közösségében jól működni, s ott áldássá válni. Ha hisz saját közösségeinek jó működésében, akkor tudja ezt a hitet és tudást továbbadni a tanítványok felé. Saját tapasztalatom, hogy ha nekem minden diák egyformán fontos – tehát nem engedem, hogy kirekesszenek bárkit is – akkor egymással is toleránsabbak lesznek a közösség tagjai. Ez persze nem jelent konfliktusmentességet, de tompábban jelennek meg az ellentétek.

Sokszor beszélünk, írunk a szeretetről, és nem mindig tudjuk megfogalmazni, hogyan értelmezzük ezt az iskolai közegben. De ha *jót akarunk* a diákoknak, és örömünk leljük abban, ha *segítjük őket*, akkor nem járunk messze a szeretettől. Ezt meg is tudják tanulni tőlünk, mert itt, a másodlagos szocializáció helyszínén is igaz, ami a családban is: az ember a saját példájával tanít a leghatékonyabban. Ahogy a világban mozgunk, ahogy gondolkodunk róla, azzal mintát adunk a tanítványainknak.

A nevelést, a társadalmi és szociális érzékenyítést az 50 órás közösségi szolgálatok teljesítése is segíti. Érdemes olyan feladatok felé terelni a diákokat, ahol közvetlenül megtapasztalhatja azt, hogy milyen érzés mások számára áldássá válni. Ha ezek az élmények meggyökereznek bennük, akkor felnőtt korukban könnyebben tesznek lépéseket az önkéntesség felé is.

A Vajda János Gimnázium, Szakgimnázium és Szakközépiskola Diákjaiért Alapítvány

Az Alapítvány működése az utóbbi időben rendezettebb és hatékonyabb lett, és érdemes lenne közösségfejlesztő tevékenységét még szélesebb alapokra helyezni. Ehhez további adományok bevonása lenne szükséges, melyet a duális képzés külső partnereinek vagy a környék vállalkozásainak bevonásával is el lehetne érni. Egy bicskei példa a közelmúltból: 2017 decemberében a helyi Huonker Hungária Kft. több százezer forint értékben adományozott számítástechnikai eszközöket az Iskolának. Tehát a szándék meg lehet, csak meg kell találni az utat egymáshoz.

Több iskolában rendeznek alapítványi bált az Intézmény mellett működő alapítvány bevételeinek növelésére. Ez egy nagyon jó hangulatú farsangi rendezvény az Alapítvány céljainak támogatására. Ezen részt vennének: a Székesfehérvári Szakképzési Centrum képviselői, a város országgyűlési képviselője, a polgármesteri hivatal vezetői, önkormányzati képviselői, további illusztris vendégek a szülők és a tanárok társaságában. A bál bevételét pedig az Alapítvány az Iskola pedagógiai céljainak támogatására ajánlaná fel, kiegészítve a Jó tanuló - jó sportoló vagy a Béres-díj elismeréseit.

Én személy szerint annak is örülnék, ha az itt dolgozó Kollégák elismerésének is megtalálnánk a módját, mert az itt eltöltött 5, 10, 15 vagy annál is több évet, illetve az elért szép eredményeket jó lenne honorálni.

A pedagógus életpálya

A sikeres minősítő eljárás lényeges állomása a pedagógus szakmai tevékenységének. A pedagógiai megújulásnak és fejlődésnek egyik kulcsa, hogy lehetőségünk legyen tanítási gyakorlatunk és az általunk alkalmazott módszerek összehasonlítására, illetve új megközelítések megismerésére. A vezetőnek támogatnia kell a pedagógusok szakmai fejlődését, szakmai napokon, programokon, műhelymunkában való részvételüket, innovációs törekvéseiket.

Az ember fejlődésre teremtett szellemi lény. Ahogyan gyermekkorunktól fogva fejlődött az olvasás-, írás- vagy beszédkészségünk, úgy fejlődnek szakmai készségeink is. A kérdés az, hogy tudjuk-e ezt a folyamatot irányítani és kitartóan támogatni? Illetve: van-e bennünk kellő tudatosság és fejlődésbe vetett hit?

A külső ellenőrzés, a tanfelügyelet épít a belső ellenőrzésre, önértékelésre, amit más nem helyettesíthet. A belső és külső ellenőrzés együtt képes hitcles képet felmutatni a pedagógusról. Az ellenőrzéseket a munkaközösség-vezetőkkel együtt célszerű elvégezni, így ellenőrizve a szakmaiság fejlődését. De ügyelni kell arra, hogy az ellenőrzés és értékelés mindig segítő, támogató jellegű legyen!

Az élethosszig tartó tanulás igénye a pedagógusoknál különös jelentőséggel bír. Akár csak öt-tíz év távlatában is olyan sokat változnak a diákok, hogy ezt nem célszerű figyelmen kívül hagyni. Valaki összeszámolta, hogy 44-féle tanítási módszer létezik. Ezek közül sokat nem ismerünk még, pedig ha a diákok egyedi igényeiről már képet kaptunk, akkor még nagyobb szükség lenne a rájuk szabott módszerek kiválasztására. Ez olyan kérdés, mint egy-egy jól megválasztott terápia alkalmazása az orvosok gyakorlatában.

Együtműködés a szülői közösséggel

Kiemelten fontos feladat a szülőkkel való gyümölcsöző együttműködés. Jelentős részüket meg lehet nyerni az iskolával kapcsolatos kérdések, feladatok támogatására. Többnyire 9. osztály elején és 12. osztályban a legaktívabbak a nevelési célok, oktatási eredmények elérése érdekében.

Alapvető érdekünk, hogy a szülő minél több információval rendelkezzen gyermeke iskolai tevékenységéről. A szülői elégedettség, a jó pedagógus-szülő kapcsolat rengeteget segíthet a gyerekek fejlődésében. A tanár-szülő kapcsolat erősítésében fontos szerepe van az érdemi kapcsolattartásnak, s ebbe az is beletartozik, hogy az Iskola e-naplója kellő és pontos információkkal lássa el a családok képviselőit.

Kapcsolattartás, partnerek

Az Iskola kapcsolatrendszere rendkívül kiterjedt. A következő hatóságokkal, szervezetekkel, egyesületekkel működik rendszeresen együtt:

- Székesfehérvári Szakképzési Centrum
- Gazdasági szervezetek (SPAR, TESCO, DM stb.)
- Magyar Kereskedelmi és Iparkamara

- Civil szervezetek
- Az iskolát támogató Alapítvány kuratóriuma
- Általános és középiskolák
- Magyar Államkincstár
- Kormányhivatalok
- Oktatási Hivatal
- Központi Statisztikai Hivatal
- Rendőrség
- Katasztrófavédelem
- Önkormányzatok
- Sportegyesületek
- Magyar Diáksport Szövetség
- Pedagógiai szakszolgálatok, szakértői bizottságok
- Gyámhivatalok
- Család- és gyermekjóléti szolgálatok
- Védőnői szolgálat

Az iskoláról kialakult kép formálásában jelentős szerepe van a kapcsolattartás tudatos tervezésének, és eszközeinek. Az Intézmény honlapja sokrétű és színvonalas tájékoztatást nyújt azokról a tartalmakról, melyek a szülők és érdeklődők figyelmére számot tarthatnak. Ez az egyik legszínvonalasabb iskolai honlap, amivel valaha találkoztam, könnyen és kényelmesen lehet rajta tájékozódni, külső megjelenése is igényes, elegáns. Az Iskola diákjai és tanárai a Facebookon, Messengeren is tudnak kapcsolatot tartani egymással, amely gyorsabb elérést biztosít az levelező rendszereknél.